

Modern Greek A: literature – Standard level – Paper 1
Grec Moderne A : littérature – Niveau moyen – Épreuve 1
Griego Moderno A: literatura – Nivel medio – Prueba 1

Friday 8 May 2015 (afternoon)
Vendredi 8 mai 2015 (après-midi)
Viernes 8 de mayo de 2015 (tarde)

1 hour 30 minutes / 1 heure 30 minutes / 1 hora 30 minutos

Instructions to candidates

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a guided literary analysis on one passage only. In your answer you must address both of the guiding questions provided.
- The maximum mark for this examination paper is **[20 marks]**.

Instructions destinées aux candidats

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- Rédigez une analyse littéraire dirigée d'un seul des passages. Les deux questions d'orientation fournies doivent être traitées dans votre réponse.
- Le nombre maximum de points pour cette épreuve d'examen est de **[20 points]**.

Instrucciones para los alumnos

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un análisis literario guiado sobre un solo pasaje. Debe abordar las dos preguntas de orientación en su respuesta.
- La puntuación máxima para esta prueba de examen es **[20 puntos]**.

Με οδηγό τις ερωτήσεις που δίνονται, γράψτε μια λογοτεχνική ανάλυση ενός μόνο κειμένου. Η ανάλυσή σας πρέπει να αποτελεί άμεση απάντηση και στις δύο ερωτήσεις που δίνονται στο τέλος.

1.

Η κυρία Ζάνα πίστευε πως οι φωτογραφίες πρέπει να στήνονται και τις σκηνοθετούσε με πολύ μεράκι. «Αφού θα μείνουν για τις επόμενες γενιές» έλεγε «όλα πρέπει να είναι εντάξει». Τα πορτρέτα της απεικόνιζαν πρόσωπα αστραφτερά, άτομα σπουδαία, ευχαριστημένα απ' τη ζωή! Και ήταν πραγματική μαεστρία να πιάσει ακριβώς εκείνη τη στιγμή όπου ο πελάτης θα είναι με ανοιχτά τα μάτια, θα χαμογελάει κι όλα θα εκφράζουν την καλύτερη ιδέα που έχει για τον

5 εαυτό του.

Όπως ήταν φυσικό, έδινε μεγάλη σημασία στο ντεκόρ κι έβλεπες πως το απλό σκαμνί, σκεπασμένο μ' ένα κομμάτι βελούδο, γινόταν περίεργο αντικείμενο, από το οποίο έπεφταν βαριές και πλούσιες πτυχές. Για τις φωτογραφίες των νεόνυμφων είχε μια γιγαντιαία αφίσα με

10 σημάδες, σε αληθινό μέγεθος, και στο βάθος λίμνη με δειλινό. Ποτέ της δεν παρέλειψε, μεταξύ σοβαρού κι αστείου, να θυμίσει στη νύφη να φωτογραφηθεί οπωσδήποτε με την πεθερά: «Γιατί, όπως και να το κάνουμε, κορίτσι μου, άλλη φορά δεν πρόκειται να βγείτε μαζί φωτογραφία! Πρέπει να είμαστε ρεαλιστές!». «Μέχρι εκεί φτάνει ο ρεαλισμός μας!» την κοροϊδευε ο άντρας της.

Η κυρία Ζάνα είχε φωτογραφίσει το σόι της μαζεμένο κι όλη αυτή η φάρα, όπου οι μισοί ούτε καν μιλούσαν μεταξύ τους, στο κάδρο φαινόταν σαν μια αγαπημένη, παραδοσιακή οικογένεια, στην οποία επικρατούσε η ομόνοια κι ο αλληλοσεβασμός. «Να η γειτονιά των

15 αγγέλων!» κάγχαζε ο Γκάρο, μα η γυναίκα του αμέσως τον έκοβε: «Οι δικοί σου καλύτεροι είναι; Δείξε μου, παρακαλώ, να δούμε τα μούτρα τους!». Και πράγματι, στις φωτογραφίες του όλοι οι συγγενείς του άντρα της μοιάζανε με λωποδύτες, παλαβιάρηδες ή αλκοολικούς. Η αιτία ήταν

20 πως ο κύριος Γκάρο σιχαινόταν τις στημένες φωτογραφίες.
«Η ζωή πρέπει να φανεί όπως είναι» έλεγε. «Φωτο-Veritas! Χωρίς φτιασίδια και ψεύτικες μπουκλές!» «Ναι, θ' αφήσω να τραβήξεις τα παιδιά μου με τα σκισμένα παντελόνια και το σπίτι άνω κάτω!» αγανακτούσε η κυρία Ζάνα. «Τι θα πούνε μετά οι απόγονοί μου! Τι ιδέα θα

25 σχηματίσουν για μένα;» Κι έβαζε τα αγγελούδια της να ποζάρουν με τα καλύτερά τους ρούχα στο πιο όμορφο δωμάτιο του σπιτιού.

Ο κύριος Γκάρο χρόνια τώρα γύρναγε στα εστιατόρια και στις ταβέρνες. Αξύριστος, με το τσιγάρο στο στόμα, έπινε κανένα ποτηράκι και φωτογράφιζε τους θαμώνες. Προτιμούσε τα

30 κοντινά πλάνα κι οι εικονιζόμενοι βγαίνανε με πρόσωπα χοντρά και πλαδαρά. Δεν του ξέφευγαν τα προγούλια, οι κοιλίτσες κι οι ρυτίδες. Θαρρείς και σκόπιμα έπιανε τέτοιες εκφράσεις που γελοιοποιούσαν το άτομο. Ισχυριζόταν βέβαια πως αποκάλυπτε τις πιο κρυφές πτυχές της ανθρώπινης ψυχής. «Και τι φταίω εγώ αν κατά βάθος είστε καθοίκια;» έλεγε γελώντας.

Να, γι' αυτό οι περισσότεροι που τον ήξεραν απέφευγαν να του ποζάρουν. Έτυχε μια φορά να φάει και μερικές. Είχε τραβήξει τον μεγάλο ρόμα τραγουδιστή, τον Λουτφί Ηλίεβ την

35 ώρα που ερμήνευε το γνωστό «Ederlezi» — «Του Αϊ-Γιώργη». Ο τσιγγάνος κάπου είχε ξεχαστεί. Είχε αφεθεί στο συναίσθημα από το τραγούδι και φαινόταν ταπεινός κι ευάλωτος. Καμιά σχέση με τον νταή που όλοι ήξεραν. Λυπότανε τον εαυτό του. Το παράπνοο είχε στραβώσει το πρόσωπό του, που, εντάξει, ήταν παχουλό, μα δεν μπορούσαν να κρυφτούν οι κακουχίες του παρελθόντος. Ήταν περισσότερο εκείνο το φτωχό γυφτάκι που έτρωγε τις καρπαζιές και

40 ζητιάνευε στις πλατείες για ένα κομμάτι ψωμί.

45 Όλα κράτησαν μόνο μια στιγμή, μα ο Γκάρο κατάφερε να την απαθανατίσει. Το επόμενο δευτερόλεπτο ο βάρδος ήταν εντελές διαφορετικός. Χαμογελούσε σε κάποια παρέα κι έκλεινε πονηρά το μάτι. Βέβαια, απ' το φακό δεν είχαν ξεφύγει ούτε οι ιδρωμένες μασχάλες ούτε το πουκάμισο του τραγουδιστή, που το μισό είχε βγει από το παντελόνι. «Μ' έβγαλες σαν λέτσο, ρε ...!» ήταν τα πρώτα λόγια του Λουτφί όταν την άλλη μέρα είδε το πορτρέτο του. «Έξω! Και να μην ξαναπατήσεις στο μαγαζί Μου!» Το τελευταίο ήταν ιδιαίτερα τονισμένο, επειδή εδώ και λίγο καιρό είχε γίνει συνιδιοκτήτης της ταβέρνας. Του έριξαν και μια δυο μπουνιές για να το θυμάται.

Χρήστου Χαρτοματσίδη, *Φωτο-Veritas, διηγήματα* (2003)

- (α) Εξετάστε την σημασία της κεντρικής διαφοράς ή αντίθεσης του κειμένου.
- (β) Αναλύστε την παρουσία του αφηγητή και τον ρόλο του στο κείμενο.

2.

Απόγευμα

Ήταν ωραίο εκείνο το απόγευμα με την ατέλειωτη συζήτηση στο πεζοδρόμιο.

Τα πουλιά κελαηδούσαν, οι άνθρωποι πέρναγαν, τ' αυτοκίνητα τρέχανε.

Στο απέναντι παράθυρο το ράδιο έπαιζε ρεμπέτικα

5 και το κορίτσι του διπλανού μας τραγούδαγε το ντέρτι του.

Φυλλορροούσε η ακακία κι ευώδιαζε το γιασεμί

και μες στην Τάπια τα παιδιά παίζαν κρυφτούλι

και τα κορίτσια γύρναγαν σκοινί —

παίζαν στην Τάπια* και δεν ξέραν από θάνατο,

10 παίζαν στην Τάπια και δεν ξέραν από τύψη,

κι εγώ τους αγάπησα πολύ τους ανθρώπους εκείνο το απόγευμα,

δεν ξέρω γιατί, πολύ τους αγάπησα, σαν ένας μελλοθάνατος.

Ντίνος Χριστιανόπουλος, *Ο αλλήθωρος* (1967) [είναι γραμμένο μεταξύ 1949 και 1951]

* Τάπια: Ως κοινό ουσιαστικό σημαίνει προμαχώνας, προεξέχον τμήμα τείχους, τόπος από όπου μπορεί κανείς να αγναντεύει ή/και να παρατηρεί εχθρικές κινήσεις. Ως κύριο όνομα, περιοχή γύρω από τα τείχη της Άνω Πόλης στη Θεσσαλονίκη.

- (α) Εξετάστε τον τρόπο με τον οποίο ο ποιητής παρουσιάζει τον εαυτό του σε σχέση με τους άλλους.
- (β) Περιγράψτε, αναλύστε και σχολιάστε την ιδιαίτερη λειτουργία του χρόνου και του ρυθμού μέσα στο ποίημα.